

36. Herwijnen   Kasteel Wayestein

Kasteel Wayestein bij Herwijnen 1838

Zoals de naam al doet vermoeden, is Wayenstein in Herwijnen het oudste kasteel. De eerste vermelding stamt uit 1312; in dat jaar verpacht Gijsbert van Herwijnen al zijn bezittingen aan Jan van Arkel, omdat hijzelf benoemd was tot rechter van de Veluwe. Vermoedelijk stond er al voor 1312 een huis op deze plaats. Hoe het kasteel er precies uitzag, is niet bekend, het ging echter wel om een groot complex met voorburcht en wordt in documenten omschreven als "alde Hofstat", de huidige benaming Wadestein of Wayenstein kreeg het kasteel pas in de zestiende eeuw.

Het kasteel lag ten noordwesten van Herwijnen. Van bij de aanvang tot het midden van de 19^e eeuw was het kasteel bewoond. Maar ook, net als de andere Herwijjnse kastelen, had het een militaire functie; het was een waterburcht. We weten dat de Herwijjnse kastelen regelmatig in de Arkelse oorlogen (vanaf 1408) flink schade opliepen als gevolg van de gevechtshandelingen.

Wayenstein is het stamhuis van de heren van Herwijnen; nadien zal Frissestein dat worden. Het Huis te Herwijnen is hoogstwaarschijnlijk gebouwd door hen en zij hebben het met een kleine onderbreking bewoond tot 1402. Na hen kwamen de heren van Haeften, van 1415 tot 1558. Dan wordt het huis in leen gegeven aan Maarten van Rossum, de neef van de bekende Gelderse maarschalk.

In 1630 is Arnt de Bijde, heer van Wayenstein. Daarna komt Wayenstein in 1654 in handen van zijn zoon Jan de Bijde. Zijn zuster Anna de Bijde wed. van Jacob van der Steen erft Wayenstein in 1664. In 1714 komt Wayenstein in handen van hun zoon Arent van der Steen. Wayenstein moet toentertijd in heel goede staat hebben bevonden, want beschrijvingen uit die tijd maken gewag van vele beeldhouwwerken, waarmee het is gedecoreerd. Tot in het midden van de negentiende eeuw bleef de eerste verdieping van het kasteel nog bewoond.

In 1865 wordt het kasteel gesloopt. De kelder, mogelijk van rond 1300, werd toen opgemeten. Deze was voorzien van kruis- en tongewelven. De ronde toren en een latere aanbouw werden nog in de eerste decennia van de twintigste eeuw bewoond. Daarna volgt verder verval. De ronde toren (uit de 14^e of 15^e eeuw) wordt in 1944 door de Duitsers opgeblazen.

Bron:

<https://www.kastelenin nederland.nl/kasteeldetails.php?id=263>